

De Nakomelingen van Nicolaus (Cole) van Dinther: Coelkens Kinderen.

N.L. van Dinther

© 2022

Het Begin:¹

Nicolaus (Cole) van Dinther, geboren ca. 1312, overleden na. 1355, is de zoon van Dirck van Dinther bij zijn tweede echtgenote Agnes van Wolfswinkel.

Dirck van Dinther had bij zijn eerste echtgenote Catharina van Benthem twee dochters. Dochter Elizabeth huwde met Gerard van der Aa van Boxtel, de dochter Johanna met Lodewijk van Berlaer, heer van Helmond en Keerbergen.

Nicolaus Cole van Dinther had bij een onbekende vrouw² [Luytgart?] een buitenechtelijke relatie waaruit mogelijk drie zonen zijn geboren. Rover Colesz. van Dinther, Coel Colesz. van Dinther en Dirck Colensz. van Dinther.³ Er is eveneens een natuurlijke dochter Yda bekend, zie onderstaand na de natuurlijke zonen en hun nakomelingen.

Nicolaus (Cole) van Dinther was (na 7 februari 1330 vóór 1336) richter te Helmond en wellicht is de Coelkens Poort en brug naar hem vernoemd, of naar zijn natuurlijke zoon Coel Colesz. van Dinther, die in de buurt van de Coelkens poort en Coelkensbrug woonde- zie bij hem onderstaand.

Op 16 september 1391 oorkonden schepenen en gezworenen van Helmond dat bij naam genoemde personen verklaringen hebben afgelegd betreffende het gemeenschappelijk weiden van runderen en schapen te Helmond. Daarbij werd verwezen naar een gewoonte en gebeurtenis:

“ouwer vijf ende vijftich jaer ende mere ten tijde van her Lodewijch van Berlaer, here van Helmont ende van Keerberghen. Dat was een plechtige en memorabele gebeurtenis. Ende om een eewelijc ghedenkenis hier nae te hebben, soe dede her Lodewich voerscreven sinen richter te Helmont, gheheiten Coelken van Dynter, den kinderen ende den jonghen luden van Helmont die daer bi waren, gheven ende spijnden weyten broet om dat si daer ghesien hadden te bat onthouden soude ende ghedenken. ....⁴

Twee zonen, en nakomelingen, hebben zich gevestigd te Helmond in de stad van hun tante Johanna van Dinther gehuwd met Lodewijk van Berlaer. Ze zijn op enigerlei wijze in dienst van de Heer van Helmond. Rover is zijn vertegenwoordiger bij het “hoefslaan” van de gemeint en Coel woont in een huis bij de poort waar hij mogelijk als sleutelbewaarder diende Coel Colesz. van Dinther en zijn vrouw Aleit met hun kinderen blijven wonen aldaar totdat Aleit het huis voor 1419 verkoopt aan de Jan van Berlaer. Enige van hun kinderen zijn later bekend onder de naam “Coelkens Kinder” waarover onderstaand meer.

1.Rover Colesz. van Dinther, geboren ca. 1330, overleden na 1390 vóór 1396?

Hij was gehuwd met **Elizabeth [Dircksdr.?] van den Goer**.

27 juni 1442:

Henrick z.v.w. Henrick Trudenzn. verkoopt aan Aert Aertss Stippelman, een huis en tuin gelegen te Helmond, die hij had verkregen vanwege Rodulphus gez. Rover van Dynther en Elizabeth vande Goer zijn huisvrouw, Getuigen: Jacob Steenwech en Ludolf Buck.⁵

Genoemd in de cijnskring Son (1340-1351)

1340-1351:

Cijnskring Son:

Rover filius Colen de Dynther, de heriditatem quondam Johannes Braecman XII de. de novo.

---

¹ Op het voorblad: kaart van Helmond door Jacob van Deventer 1540, links midden de Coelkenspoort, links beneden het kasteel.

Met dank aan Hans Vogels voor het meelesen, meedenken en het verstrekken van veel aanvullende gegevens.

² Gezien het veelvuldig voorkomen van de naam Luytgart bij de natuurlijke kinderen en hun nakomelingen van Coel van Dinther, zou zij identiek kunnen zijn met de vrouw waarbij hij natuurlijke kinderen verwekte.

³ Zie: N.L. v an Dinther, Van Dinther Brabantse geslachten, Middeleeuwen 1100-1500, capricornus, 2006, blz.58-68.

⁴ G. Croenen. De oorkonden van de familie Berthout 1212-1426, Oorkonden tak Berlaer (2002), nr. 166. Vriendelijke mededeling Hans Vogels mail 9 juni 2020.

⁵ SAB RA R 1212 fol. 184.

Rover Colenzoon van Dinther, van het erfgoed van w. Jan Braecman 12 nieuwe penningen. betaald 1340-1351, **hij betaalt vanaf 1347** (fol. 10 bijschrift)
op fol. 9 Joannes Braecman 12 penningen, doorgestreept, laatste betaling 1346.
item XII den. novo de Bata filia Houtmans.
dezelfde (Rover Colenzoon van Dinther) 12 nieuwe penningen van Bata, dochter van Houtmans.
betaald 1340 t/m 1351 (fol. 10 bijschrift)
op fol 8: Bata, dochter Houtmans 12 penningen is doorgestreept bijschrift.⁶

Rover Colenz. van Dinther wordt op 20 mei 1359 en 26 december 1360 bij het hoefslaan⁷ van de gemene gronden van de gemeente Helmond door Walraven Lodewijksz.van Berlaer als zijn vertegenwoordiger benoemd.⁸

8 februari 1367:

Roelof Rover nat. zn. w.. Coel van Dinther volmacht aan Jan van Weert voor beheer goed.⁹

Cijnsboek Helmond 1381.

Roverus filius Colen: de veth 3 scellinck de hereditate sita juxta "gurgitem".(barrage?)

Rover Colenz. 3 schelling van erf ter plaatse nabij "gurgitem" gelegen.¹⁰

1390:

Roverus de Dynter poorter van Helmond.¹¹

1393-1396:

Vermeld wordt een pacht uit land in Helmond die beloofd was door Roelof geheten Rover nat. zn. v w. Coel van Dinther.¹²

26 april 1415:

Jan die Ryc z.v.w. Wouter man van Jut d.v.w. Jan van Helmont, weduwe van Willem Wambuyssticker een rogge pacht die Roelof Rover nat.z.v. w. Coel van Dynther had van Jan van Helmont, snijder z.v.w. Henrick Goossens van Helmont overgedragen aan Art nat.z.v. Herman van Eyndhouts etc.. Getuigen: Jan Heym en Jan van Berkel.¹³

1420-1429:

Sprake is er van een half mud rog die (vroeger) Rolof geheten Rover nat. soen wijlen Nyclaes geheten Coel van Dynter beloofd had te betalen aan Janne geheten van Helmont den cledermaker uit twee stukken beempt in de parochie van Helmont bij de Doeseldonc.¹⁴

26 november 1430 (des anderen dags nae Sente Katherijnen dach):

Art zoon van wijlen Herman van Stibdonc heeft erfelijk verkocht Godert Andries Goyensz. een zill land aan de Vossenberch e.z. Heer Rovers van Eyndhouts die Rovers van Dynter was.¹⁵

Hij heeft bij **Elizabeth van der Goer** zijn vrouw mogelijk drie kinderen:

1.Coel Roversz. van Dinther, geboren ca. 1356.

---

⁶ ARAB, rekenkamer nr. 45038 fol. 10 etc., cijnsboek v/d hertog van Brabant, cijnskring Son.

⁷ Met hoefslag wordt het deel van een dijk aangeduid, waarvan het onderhoud tot de taak (hoefslagplicht) van de eigenaar van een bepaald perceel behoorde.

⁸ Huisarchief Helmond regestnr. 27 van 20 mei 1359 en regestnr. 28 van 26 december 1360.Krom en Sassen,1881, idem.

⁹ Erfgoed 's-Hertogenbosch, Schepenbank Archief Den Bosch (SAB) RA R 1175 fol.92.

¹⁰ Cijnsboek Helmond 1381 post 388. (bewerkt door Pierre van der Meulenhof en Ludo Boeije.)

¹¹ Regionaal Historisch Centrum Eindhoven RHCE; Gemeentebestuur Helmond; Poitersboek der stad Helmond, register van de poorters of ingezetenden van de stad 1390-1528, toegangsnr. 12001, inv. nr. 159, fol.1.

¹² SAB RA R 1180 fol. 13.

¹³ SAB RA R 1189 fol. 119-119vo.

¹⁴ Geschiedenis van Helmond RHCE, toegangsnr. 15240, inv.nr. 3789.akte?

¹⁵ RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3790, akte nr. 173.

Hij wordt 1396-1400 genoemd Claus die men hiet Coel Rovers soen Dynther, Herman van Eyndhouts swager.¹⁶

26 april 1416:

Jan Danels van den Bosch verkoopt een huis, hof en tuin te Helmond aan Jan Willem s Weerts van Helmont verkregen van Coelken Roverssoen van Dynther met een cijns van 4 mud rog t.l.v. Herman van Eyndhouts alias Rovers. Art van den Goer z.v.w. Dirck vernadert en ziet af. Getuigen: Heimerik Groy en Willem Brant Rover.¹⁷

2. Luytgart Roversdr. van Dinther.

Zij was gehuwd met **Herman van Eyndhouts**, schepen Helmond 1370,1377,1380,1383,1393, 1399 en schout van Helmond 1391, geboren te Helmond in het jaar 1343, overleden voor 15 mei 1419, zoon van *Hendrick Kelremans*.

3 april 1408: (secunda post Judica)

Herman van Eyndhouts man van Luytgart dr. w. Rover (gen Roef) nat. zoon w. Claes (Coel) van Dynther, draagt een pacht van w. Rover Roef in Breughel op aan Wouter Tymmerman van Aerle. Men geve de brief aan Henrick Clerc van Zonne.¹⁸

Uit dit huwelijk:¹⁹

1. Rover van Eyndhouts, priester

1420-1429:

Heer **Roever** prierster (?) (priester?) ende **Henric ende Willem** kynder wilen Hermans van Eyndhouts ende **Zanen** ende Godart van Heerlair als wittige man van **Katherijnen** sijns (wijfs) ende Herman Voss als wittige man **Luytgarden** sijns wijfs oec kynder wilen des voirgs. Hermans, hebben erfelyc gedeylt in drien gedeelten somyche erfenissen inden welken Herman van Eyndhouts ende Luytgart sijn wijf wilen waeren in bestorven sijn, alsoe dat Heer Roever ende Willem voirs. soelen ernfis hebben voir dat een derdel alder goede voirs. tgoet tespe inden prochien van Bakel met alsulken onrade als wilen Herman hoer vader daer uyt sculdich was te gelden dats te weten vijf mudde roggen erfpachts ende sheren tijns - Ende Henric ende Symon soelen hebben voir hoer derdel tgoet ende hoeve geheyten die kijevisbrake te Bakel - item noch soelen sij hebben al alsulkenen huysinge ende hoefinge ende erfenisse gelyc Herman aen die bijstervelt liggende hadde met alsulkenen stuxken lants dat wilen Heynen van Eyndhoven plach te wesen - item noch die beternis van twezen zillen lants boeven den onraet die daer op geset ende men daer uyt sculdich is te gelden welc twee zillen gelegen sijn te Helmont in die meijenstraet - fol. 6. item noch een zille beemts op houtsdonc - item noch twee stucken beemts in die ryetbeemde - item noch een boschelken houtwas inden prochien van Rode opter Dommelen gelegen alsoe dat Henric ende Symon soelen erflic uyt hoeren gedeelt vs. sculdich syn te gelden noch alsulkenen onraet als Herman vs. wilen daer uyt plach sculdich wesen te gelden - Ende Zanen ende Godart soelen erflic hebben voir hoer gedelt tgoet ende hove te ghenen eijnde inden prochien van Bakel met toebehoerten met al alsulkenen onrade als Herman vs. wilen daer uyt plach sculdich wesen te gelden ende vertegen gelovende oft sake were dat enychten ongewoenlyken onraet vanden woirde op enych der goede daer Herman vs. in bestorven is., 1420/1429.²⁰

---

¹⁶ RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3787 akte nr. 10.

¹⁷ SAB Ra R 1189 fol. 343.

¹⁸ SAB. RA R 1185 fol. 322vo. Zie voor literatuur: L de Gou, Jaarboek CBG,1974, blz. 63-82 en 1975 blz.285. Taxandria 1904, blz. 66-72, A van Sasse van Ysselt, 1904, blz.66-72; Heeren, 1931, blz. 284-286.

¹⁹ De Kinderen genoemd: RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3789, akte nr. 34.

²⁰ RHCE, schepenbank Helmond, inv. nr. 3789, akte nr. 34.

2 Hendrick van Eyndhouts. Hij was gehuwd met Margriet Jan Appels

3 Willem van Eyndhouts. Hij was gehuwd met Katelijn nat. dr. Heer Peter van der Straten

Willem van Eyndhouts was schepen van Helmond tussen 1414 en 1452, heilige geest meester van *Helmond in* 1426. Zijn zegel hangt aan een schepenaakte van Helmond van 21 maart 1427. Het zegel vertoont in het schildhoofd aan de rechterkant een vierblad (van Dinther) aan de linkerkant een vogel en onder in het schild een vogel.²¹

Hij komt voor in de zoenakte van 1418 betreffende Godert Meeuss, als verwant van de kant van moederszijde van Godert. -zie aldaar.

4. Zanen Eyndhouts. Zij was gehuwd met Godart Janss. van Buedel

5. Katharina van Eyndhouts. Zij was gehuwd met Godert Jan Goderts van Herlair.

6. Luytgart van Eyndhouts. Zij was gehuwd met Symon Vos.

7. Jan van Eyndhouts.

8 en 9. (?) Twee niet met name bekende dochters die als religieuzen ingetreden waren in het adellijk convent van Binderen

Bij een onbekende vrouw een natuurlijke zoon:

10. Arnt genaamd Ayen van Eyndhouts.²²

3. Gheerborg Roversdr. Van Dinther.

Zij was gehuwd met **Goyart Meeusz. van Helmont.**

Een Goyart Meeusz. van Helmont wordt genoemd in de zoen van ca. 29 juli 1406. Hij zal verwant zijn met Rover Colesz. van Dinther en getrouwd zijn met een mogelijke dochter van hem. Zijn tweede zoon wordt Rover genoemd.

21 november 1435:

Lenart nat. sn. Heer Jans van Pruysen Henrick van Lynter een stuxken lants een loepenzaet (Helmond) Art Orssen diemen heit Art Jutten Jan Sterkens **Gheelborg Godert Meeus wijf** aen die steghen aldair (Helmond) Lenart van Boyken geheiten Manghelart Roef soen v. Lenart v. Boyken Manghelart Henric van Hynthem Andries Arts - schepen Willem van Eyndhouts - schepen 21 november 1435 overdracht van stukken land, 1434/1438.²³

Uit dit huwelijk.

1. Godert Godert Meeusz., overleden vóór 25 januari 1416.

25 januari 1416:

Art Peter Meeus soen heeft wittelic ende erflic vercoft Art Celen Goderts zoen een mud rog tsiaers erfpachts der maten van Helmont alle jair op O.L.Vr. Lm. te gelden ende te betalen uyt enen stuc lants tot Helmont in bantsstrate haldende drie lopensaet dat Lisen Meeus wilen was e.z. Jan Sterkens kinderen a.z. neven bants straetken e.e. **erfnis Godelen Meeus kinderen** a.e. erfnis Arts Andries + kinderen ende Ermgarde Stierkens + kinderen Belast met de stattijs van Helmont Grave - schepen Celen - schepen Sente Pouwels dach (= 25 januari) (1416), 1414/1420.²⁴

---

²¹ Sasse van Ysselt, 1904, blz. 68-69.

²² O.a. Genoemd op 24 januari 1421, RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3789, akte nr. 4.

²³ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3791, akte nr. 172.

²⁴ RHCE, Schepenbank Helmond, inv.nr. 3788, akte nr. 108.

1418:

Lodewich wilen Heynen Styls soen was heeft gelooft bi sijnre trouwen ende eren ende op hem ende op al sijn goet ende mede ten heiligen gesworen met gestaefden ede, die hem die scoutheit van Helmont staefde, dat hij overmids zuenen ende beternisse wil te doen **Roeveren Goderts Meeussoens soen was** ende sijnen magen ende vrienden als van den doet Goderts wilen Roever's brueder was, daer Lodewich voirsch. af betegen was ende hem vluchtich af gemaect hadde, gaen ende doen sal drie bedevarden met sijns selfs lijf, dats te weten een bedevart tot groten Romen ende de ander te Sunt Jacobs Compostel in Galissiën ende die derde te Sunt Joannes op die zede met vorwerden, dat hi om yegelic bedevaert voirsch. te doen uytgaen salende wederkomen van Helmont of van eenre halve milen na Helmont gelegen ende van aller bedevaert sal Lodewich voirsch. brengen goede waeraftige besegelde brieve aen Roeveren of aen Heer Willem Lucas, Jan van Heesch, Art van Goerle ende Henric Mostels, als zeggens daertoe gekoren, of aen die VII scepenen van Helmont, dan tertijt wesende, om hen die te thonen of te doen thonen ende van hen te ondervynden ende te vesten (?) of die bedevaerden te recht gedaen weren. Ende wanneer Roeveren of den vier zeggeren of den scepenen voirsch. duncken sal, dat die bedevaerden of enich van de beverden wael gedaen soelen sijn, so sal Lodewich daeraf quijt sijn. Voertaene so sal Lodewich die bedevaerden bestaen te gaen d'een voir ende d'ander na totdat hi se al gedaen sal hebben. (Item so sal Lodewich tusschen die Palmdach naestkomende metten zomer uyt Helmont gaen om die yerste bedevaert te doen ende als hij die brieven dan gethoent heeft ende gerecht vonden sijn, so sal hi binnen VI weken daerna weder uytgaen ende trecken om die ander bedevaert te doen voirsch. ende desgelyc die derde.)^[1] t'Eynden die tijt, soo sal Lodewich moegen met syns selfs lyf wederkomen in der Heerlicheijt van Helmont voirsch. ende daerin wandelen al doer ende doer, uytgenomen dat Lodewich nyet wandelen noch verkeren en sal doer noch erghent van gheenre zide, noch eynde **Gheerborghen huys, Goderts moeders**, komen noch verkeren en sal naerre dan dieselve porte horen huze gelegen, also lange als Gheerborch voirsch. leven sal, behoudelic hem dat hi na Gheerborghen' doet overal sal moeghen wandelen ende verkeren in der Heerlicheijt voirsch., daer hem genoecht. Item dat Lodewich voirsch. nummermeer in herberghen of tavernen gelagen heffen en sal noch hanteren alléén noch met nymand anders, daer **Roever, Aert Peter Meeussoen, Peter ende Aert sijn soenen, Willem Hermans, Jan Bants ende Godert syn broeder** of enich van hen yerst drincken of gelaech hanteren of hebben. Mer of 't viel, dat Lodewich onversienlic in ennige herberge of taverne drinckens of gelaech aenneem ende hi die voirgeschr. VII personen of ennich van hen nyet en sage, so soude hi onbegrepen daerof wesen ende van hen of van ymand moegen bliven totter tijt toe dat sy of ennich van hen dat hem te weten dede met goeder waerheit, dat sy daer eer in 't gelaech of in der herberghen om gelaech te drincken waren geweest, ende dat geschiet, soo sal Lodewich ut herberghe, taverne ende gelaech gaen sonder vertrec. Were oic 't sake, dat Lodewich yerst in der herberghe of taverne komen were ende gelaech daer hielde, so soelen die VII personen voirsch. ende elc van hen daer in moeghen komen theren ende gelaech hanteren ofs hen genoecht. Ende alle dese saken ende puynten voirsch. heeft Lodewich voirsch. gelooft Gode te eren ende Roeveren ende sijnen magen ende vrienden te beternisse vander doet Goderts Roever's brueder wilen was voirsch. wettelic, reckelic ende wael te houden ende te voldoen in alre manieren voirsch. ende op zoenbreke te wesen of hi in ennige poynte voirsch. of in al gebreckelic namaels vonden worde. Ende Roever heeft weder gelooft Lodewich voirsch. dese voirsch. zoene vaste ende stedich te houden voer hem selven ende sijn magen ende vrienden ewigen dage te zoenenrecht ende na 's lants gewoenten boven ende beneden (1418)²⁵

N.B.: In deze akte komen een aantal verwanten voor:

vaders zijde: Aert Peter Meeussn en zonen Peter en Aert.

Moederszijde: Willem Hermans (=Eyndhouts), Jan Bants en diens broer Godert.²⁶

26 juli 1423:

Roever wilen Godart Meeus soen was heeft gekent ende gelijdt dat Lodewich wilen Heynen Stijls soen die drie bedevarden te weten deen te groten romen dander tot Sente Jacobs de Compostellen in Gelissien ende die derde tot Sente Jos (of Jans?) op die Zee die hi inder zoenen welc gemaect was vanden doet **Godart Meeus des voirgs. Roever's brueder** was tusschen den voirgs. Roeveren ende sijnen magen ende vrienden aen deen zide ende Lodewygen voirs. aen dander zide in enen scepenenbrieve gelooft hadde ende sculdich was te doen volkomelyken .....gedaen hadde gelyc Lodewich voirs. dat in enen gebannen gedinge met litteren van pelgromagie bethoent ende bibracht

---

²⁵ RHCE, schepenbank Helmond, inv. nr. 3788, akte nr. 436.

²⁶ Zie hierna bij een mogelijke andere dochter gehuwd met een Bants.

heeft ende Roever voirs. heeft voert gekent ende gelijdt dat Lodewich voirs. die zoene voirs. nae ingehaut des zoenbriefs volkomeliken gehauden heeft tot desen dagen toe datums des briefs ende schaut hem dair aff quyt behoudelijken dies dat Lodewich voirs. die voirgs. zoene nae ingehaut des zoenbriefs voirt ane hauden ende voldoen sal alsoe verre hi die nyet voldoen en heeft als voirs. is. Andries - schepen Jan Snoex - schepen altera die post Jacobi 1423, 1420/1429.²⁷

29 mei 1431:

Loyken Mangellart ende Roef zijn soen hebben vercocht Aleyten nat. dr. Godarts van der Bijstervelt sess loepen rogs tsiaers erfpachts, te betalen ut enen stuc lants geheiten vrancken ecker e.z. erf **Arts Peter Meeus soen** a.z. erf Wouters Velkeners ende der **erfg'n. Goyken Meeus** e.e. aen sterken straetken a.e. aen bants straetken Art Peter Meeus soens soen - schepen Godert vd Capellen - schepen dinsdags in die pinxtdage 1431, 1429/1434.²⁸

25 maart 1439:

Henric geheiten van Lynter heeef erflic vercocht Arnt Blocmaker 6 lopen rog ut enen huys etc. opt bijnderseijnde (Helmond) e.z. Hepken van Wetten + e.e a.z. vercoeper a.e. aen die straet ut enen stuc lants geheiten boijkensacker (Helmond) in sterkens straetken gelegen (Helmond) e.z. Art Peter Meeus soen a.z. Wouter Velkeneers + **erfg'n. Godert Meeus** e.e. aen bants straet (Helmond) a.e. aen sterkens straet (Helmond) grondcijs + 1 mud rog Herman Eijcman - schepen Henric Touwers - schepen 25 maart 1439 betalingsconditie + termijn: 16 gulden peters, 1438/1443.²⁹

3 juli 1440:

Willem geheiten die Keymp (z. Bouts) Lijsbeth dr. v. Haedewygh Bouts (z. Keymp) Heijn van den Hoevel (z. Bouts) Hadewygh dr. v. Hadewygh Bouts (z. Hoevel) hebben erflic vercocht Godert Jan Bouts (?) soen een huys etc. opt cloestereijnde (Helmond) e.z. **erfg'n. Godert Meeus** a.z. erf des coepers e.e. after aen Andries Aerts + kn a.e. voer aen die straet fol. 117 W. Eijndhouts- schepen Aert van der Paependonck - schepen III daech in julio 1440, 1438/1443.³⁰

28 augustus 1441:

Mergriet, Heilwich en Kathelijndochters v. Godart Meeus hebben erflic verpacht Jan Willem Claes soen van Beeck een huys etc. opt cloestereijnde (Helmond) e.z. den vercoeper a.z. den coeper e.e. after aen Godart Bants a.e. voir aen die straet fol. 202 cijs: enen auden swarten 1 mander rog W. Eijndhouts- schepen Aert van der Paependonck - schepen 28 augustus 1441, 1438/1443.³¹

20 januari 1441:Lijsbet dr. v. Peter Henrics soen van den Dijck heeft erflic overgegeven Henric haeren brueder allen haer recht ende gedeelt van enen huys opt cloestereijnde (Helmond) e.z. Aert Orssen + a.z e.e. Aert Orssen a.e. voer aen die straet van enen hoeve ter stede voirs e.z. **erfg'n. Godart Meeus** a.z. Andries Goyens e.e. + a.e. Aert Orssen fol. 153 Jan Dommelman - schepen Peter Machiels - schepen 20 januari 1441, 1438/1443.³²

29 juli 1441:

Heer Roeloff geheiten Roever priester zn. v. Herman v. Eijndhouts heeft erflic vercocht **Margriet + Heilwich gez's. dochters van Godart Meeus Kathelijndr. v. Godart Meeus** 1 mud rog ut eenre halver hoeven ende goiden geheiten te esp (Bakel) **Willem zn. v. Herman van Eijndhouts** heeft 't wedergedeelt grondcijs Willem van Eijndhouts - schepen Art van der Paependonck - schepen 29 juli 1441, 1438/1443.³³

N.B.: In deze akte zien we een duidelijke verbintenis met het geslacht Eijndhouts.

Godert had een buitenechtelijke relatie met **Jut Aert Smermans**.

16 februari 1415:

Jannes sDekens Henric sDekens soen heeft wittelyc ende erflic verpacht **Jutten dochter wilne Arts**

²⁷ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3789, akte nr. 347-

²⁸ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3790, akte nr. 234.

²⁹ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3792, akte nr. 43.

³⁰ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3792, akte nr. 250.

³¹ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3792, akte nr. 410.

³² RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3792, akte nr. 325..

³³ RHCE, Schepenbank van Helmond, inv. nr. 389, akte nr. 389.

Smersmans tot horen behoef ende mede tot behoef hoeren nat. kind'r. Goderts, Heilwigen, Margrieten ende ...g....age.... die sij van Godert Goderts Meeus soen soen gecrigen ende gewonnen hadde een huys met enen hove tot Helmont in die cloesterstraet e.z. Jan Eycmans a.z. Goderts Mathijs Blocs soen e.e. die gemeyn straete a.e. die veste van Helmont Jutken horen leefdage lanc ende nyet langer en teynden horen doet die kinder voirs. erfliken ende gelyc onder hen te deylen, voir ende om den tijns van de gronde die men met recht daer schuldich uyt is van het jaerlic te verboeren ende te gelden ende voir VI lopen rogge der maten van Helmont Eyndhouts - schepen Meeus - schepen 16 februari (1415), 1414/1420.³⁴

Uit dit huwelijk vier kinderen.

1. Godert Godertsz.

6 oktober 1433:

Jan Spyrinck wilen Alart Muenen soen heeft vercocht Claes van Gasselt wilen Jan Willems soen drie loepen rogs die welc hij hem geloeft heeft te gelden ut twee huysken met hofstede ende hoeften tot Helmont opt bynderseynde dat een neven e.e. erf **Goykens nat. sn. wilen Godert Meeus** dat voirtijds des voirs. Jan Spyrinx was e.z. erf dat Heynen Gu(a)yens was voert aen die straet aldair dat ander huysken is dair tegen over die straet gelegen streckende aen erf dat wilen Wouters van den Goer was aen den byndersschen dijck aldair, voert aen die straet Belast met III capuijn der heerlicheit van Helmont ende I aude groten der stat van Helmont. W. Eyndhouts - schepen Henric Machiels - schepen 6 oktober 1433, 1429/1434.³⁵

Hij was vóór 1441 gehuwd met **Aleijt Philips van den Zeijlsberch**

2. Heilwich Godertsdr.

3. Margriet Godertsdr.

4. Kathelijjn Godertsdr.

2. Rover Godert Meeusz.

Zie voor hem bij zijn broer in 1418 en op 26 juli 1423.

2. Coel Colesz. van Dinther, geboren ca. 1331 , natuurlijke zoon van Nicolaus(Cole) van Dinther (VII-b) en N.N., overleden na 1381 vóór 1386. Alias van Helmont.

Hij wordt genoemd in de cijnskring Helmond.

1340-1351:

Cijnskring: Helmond:

Nicholaus filius Cole de Dinter 1/2 pulli de prati Johannis filius Huberti.

Nicolaus Colenz. van Dinther 1/2 hoen van de beemd van Jan Hubertsz.

betaald 1340 t/m 1351, bijschrift op fol. 85vo.

betaald 1341-1351.

op fol. 85, Johannes filius Hubertus 1/2 pulli

Johannes zoon van Hubertus, 1/2 hoen, doorgestreept.

laatste betaling in 1340, bijschrift Nicholaus.³⁶

1381:

Coelkini filius Colen de Dynter: de veth 4 deneri de domo et orto sita juxta pontem sitis: 4 den. **uit huis en tuin ter plaatse nabij de brug (=Coelkens brug) gelegen.**³⁷

19 januari 1419:

---

³⁴ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3788, akte nr. 23.

³⁵ RHCE, Schepenbank Helmond, inv. nr. 3790, akte nr. 381.

³⁶ ARAB, rekenkamer nr. 45038 fol. 85vo, cijnsboek v/d hertog van Brabant, cijnskring Helmond.

³⁷ Cijnsboek Helmond 1381 post 47.

Cont sij allen luden dat voir ons scepenen tot Helmont hier onder geschreven opten dach van huden in die vierschare in enen gebannen gedinge komen sijn ..... bescheiden manne (?) Herman Eyndhouts oic als scepen ende Dirc die Wolf ende Henric die Lange ende hebben aldaer getuycht ende tot horen eeden genomen die hen die richter staefde, dat hen wittelic ende wael kundich is want sij daer bi en aen waren, dat **Aleit Coelkens** ende Luycken hore dochter al hore rechte ende gedeelte van enen huze ende hove metten hofstat ende alle horen toebehoerten gelegen tot Helmont aen **coelkens** poerte vercoft hebben en vercoften onsen bleven (?) Heer Jan van Berlaer Heer van Helmont etc. dat hi hen doe wael betaelde - Getugen waren hier over scepenen tot Helmont Hein Mostels, Jannes sDekens, Art van Goerle, Jan van den Capellen Art Stippelman, ende Gherit Celen - Gegeven int jair ons heren dusernt IV ende XIX XIX januarij.³⁸

Aleit de vrouw van Coel Colesz. Van Dinther en haar dochter Luytgart verkopen aan Jan van Berlaer heer van Helmond en Keerbergen een huis met hof en toebehoren gelegen te Helmond aan de **Coelkenspoort**. Gezien de tekst van de vermelding heeft de verkoop eerder dan 1419 plaats gevonden!

Op 13 december 1414 is er sprake van een huis en hof tot Helmond bij de **Coelkensbruggen**.³⁹

Helmond: midden de Coelkenspoort en Coelkensbrug, rechts het kasteel van Helmond⁴⁰

Hij was ca. 1360 gehuwd met **Aleyt**, overleden voor 10 mei 1419.

Naast de doorgang lag de Coelkensbrug over de stadsgracht. Aan de poort was een woning gekoppeld waarvan de bewoner de sleutelbewaarder was en de plicht had de deuren op vastgestelde tijden te openen en te sluiten.⁴¹

In 1421 werd aan Wreijsen Peters soen en Heylwichen zijn vrouw verpacht de poort te Helmond geheten Coelkenspoort met haar toebehoren voor twee oude groten.⁴²

³⁸ RHCE, toegangsnr. 15240, inv.nr. 3788, akte nr. 405.

³⁹ RHCE, toegangsnr. 15240, inv.nr. 3788, akte nr. 322.

⁴⁰ Prent van Ludovico Guicciardini, (1521-1589) tekenaar, schrijver. en handelaar uit Florence.

⁴¹ Hans Vogels (neef van Hans Vogels): De Helmondse stadsvesting. Helmonds Heem, nr. 38, herfst 2017, blz.15-16

⁴² RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3789, akte nr. 13.

Op 24 februari 1452 werd een huis etc. aan die Coelkenspoort te Helmond, door Jan z.v. Art Venmans verkocht aan Yewen z.v. Yewen van den Berge.⁴³

Op 15 maart 1491 verkopen de kinderen van Willem van Eijndhouts aan Dirk Zwerts t.b.v. Alaert vanden Apteek: "alsulken huysinge schueren met hoeren hosteden ende met allen henre toebehoirten ende metten recht vander poorten dair Yewaen vanden Berge en Luytgart zijn huysvrouw in bestorven zijn bij aen Coelkens poirt (Helmond)".⁴⁴

Op 27 augustus 1499, ten slotte is er sprake van "een huys schuer etc. buyten Coelkens poort dairmen ten perrick wairt gaet".⁴⁵

Uit dit huwelijk:

1. Mechteld van Dinther.

10 mei 1419:

Vermeld wordt Mechtelt dr. w. Coel van Dinther gehuwd met Aleyt, vanwege haar overleden zuster Luytgart, vrouw, toen zij nog leefde, van Gerard (Hendricksz. Stouten) gen. die Visser en haar overleden moeder Aleyt, met overdracht van een cijns aan Dirck z.v.w Dirck z.v.w. Coel van Dinther.⁴⁶

10 mei 1419:

Dirck z.v. Dirck z.v w. .Nicolaus gez. Coel van Dinther beloofd aan Mechteld d.v.w. Nicolaus 32 gulden.⁴⁷

27 juni 1419:

Dirck z.v.w. Dirck Colesz. van Dinther heeft vanwege de dood van Luytgart vrouw, toen zij nog leefde, van Gerard Stouten alias genaamd die Visser overgedragen aan Mechteld d.v.w. Nicolaus gez. Coel van Dinther het aandeel van Luytgart.⁴⁸

20 december 1429:

Deling van een huis en erf gelegen in 's-Hertogenbosch in het gehucht Orthen waarbij Mechtelt dr. w. Claes van Dinther het aandeel verkrijgt van Luytgart vrouw, toen zij nog leefde, van w. Gerard z.v.w Gerard Hendricksz. Stouten alias genaamd die Visser en van Dirck zn. w. Dirck zn. w. Colensz. van Dinther en Aleyt overleden vrouw van w. Coel van Dinther.⁴⁹

2. Luytgart van Dinther, overleden vóór 1419. Gehuwd met Gerard Hendricksz. Stouten alias genaamd die Visser.

Genoemd bij haar zuster Mechteld, zie aldaar.

Zij wordt samen met haar moeder vermeld vóór 19 januari 1419.

3. Dirck Colesz. Van Dinther, overleden vóór 1429

Genoemd bij zijn zuster Mechteld, zie aldaar.

Zijn zoon bij een onbekende vrouw:

1. Dirck van Dinther.

Genoemd bij zijn tante Mechteld, zie aldaar op:

10 mei 1419 2x; 27 juni 1419 en 20 december 1429..

4. Godfried Colesz. van Dinther.

1396/1400:

Genoemd te Helmond Godefridus de Dynter.⁵⁰

---

⁴³ Idem akte nr. 327.

⁴⁴ RCHE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3800, akte nr. 98.

⁴⁵ Idem, akte nr. 1078.

⁴⁶ SAB RA R 1191, fol. 121,

⁴⁷ SAB RA R 1191 fol. 212.

⁴⁸ SAB RA R 1191 fol. 138vo.(slecht leesbare akte)

⁴⁹ SAB RA R 1200 fol. 22.

⁵⁰ RHCE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3787 akte nr. 125. ⁵⁰ Idem akte nr. 327.

⁵⁰ RCHE, toegangsnr. 15240, inv. nr. 3800, akte nr. 98.

⁵⁰ Idem, akte nr. 1078.

14 februari 1403:

Godfried Colenzoon van Dinther heeft verkocht voor schepenen van 's-Hertogenbosch aan Hendrik, zoon van Screynmaker, voor de broederschap, een erfcijs uit land geheten d'Aut Royelant in Dinther.⁵¹

Hij had mogelijk bij een onbekende vrouw een natuurlijke dochter:

Luytgart nat. dochter van w. Nicolaus van Helmont (= van Dinther)

29 augustus 1392-30 september 1392:

Gerit die Visscher als man en voogd van Luytgart zijn echtgenote dochter van Nicolaus gez. Coelken van Helmont (=van Dinther) verkrijgt Luytgart vanwege het overlijden van **Luytgart natuurlijke dochter van w. gen. w. Nicolaus van Helmont (=van Dinther)** een huis en tuin in de parochie van Dinther ter plaatse "Die Donckerendyke" belendend Aleydis Machiels e.z. en Art van Dinther a.z. nu verkocht aan Jan Gerritsen gen plathijnmaker. Getuigen: Jacob Tijt en Arnoud van Vladeracken.⁵²

3. Dirck Colesz. Van Dinther.

Hij had uit een buitenechtelijke verhouding een natuurlijke zoon

1. Dirck Dircksz. van Dinther

2 januari 1416:

Gerit die Visscher z.v.w. Hendrick Stoutensoen man en voogd van (Luytgart) d.v.w. Coel van Dinther met een overdracht te Helmond aan Dirck nat. z.v. Dirck Coeleken (= van Dinther). Getuigen Jacob Monix en Willem Brant Rovers. ⁵³

28 april 1417:

Dirck nat. Z.v.w. Dirck Colensoen van Helmont (=van Dinther) en Hubert van Ghemert en Reyneer Scaden genoemd te Helmond. Daarna: Gerit die Visscher met een pacht van 50 gld. Aan Goossen Moedel van der Donc. (niet doorgehaalde akten. Getuigen: Marcelis de Lu en Willem z.v. Willem z.v. Arnoud Tielkens ⁵⁴.

20 mei 1422:

Dirck nat. Z.v.w. Dirck z.v.w. Coelken van Dynther 20 soliden te Helmont aan Gerit Zelen junior Geritszoon. Getuigen: Dirck van Haastrecht en Hendrick Steenwech.⁵⁵

ca. 10 sept. 1422:

Dirck nat. zn. van wijlen Claes geheten Colenzoen van Dynther, heeft beloofd ten bate van Lucas van Erpe, zoon van w. Geerling van Erpe, 400 gouden Engelse nobels op afroep.⁵⁶

26 februari 1426:

Dirck nat. z.v.w. Dirck z.v.w. Nicolaus gez. Coel van Dinther met een kwart die w. Nicolaus van Dinther had, gelegen in de parochie van Helmond, nabij de Vrouwe van Helmond en erf van Gerit Wegman van een akker ter plaatse genoemd, belast met cijns van een mud rogge, draagt hij over aan Vrouwe

---

⁵⁰ SAB RA R 1191, fol. 121,

⁵⁰ SAB RA R 1191 fol. 212.

⁵⁰ SAB RA R 1191 fol. 138vo.(slecht leesbare akte)

⁵⁰ SAB RA R 1200 fol. 22.

⁵¹ BHIC, Illustre Lieve Vrouwe broederschap in 's-Hertogenbosch (1291) 1318-2005, toegang 1232 inv. nr. 19. Zie ook SAB RA R 1183 fol. 87.

⁵² SAB RA R 1179 blad 413.

⁵³ SAB RA R 1189 blad 250.

⁵⁴ SAB RA R 1190 fol. 163..

⁵⁵ SAB RA R 1192 fol. 500vo.

⁵⁶ SAB RA inv. nr. R 1193 fol. 139vo-140.

Margriet vrouwe van Helmond weduwe van Jan van Berlaer heer van Helmond en Keerbergen. Getuigen waren: Arnoud Bladel en Jan van Beers.⁵⁷

Natuurlijke dochter van Nicolaus (Cole) van Dinther.

Yda alias Yda Rolap. , natuurlijke dochter van Cole van Dinther Zij was gehuwd met **Hendrick Rolap.**

Arnoldus Rolap

Op 10 februari 1306 is er sprake van een Arnoldus Rolap als poorter van 's-Hertogenbosch waarbij vermeld wordt: Schepenen, gezworenen en poorters van 's-Hertogenbosch verbinden zich 5500 pond te betalen als boete voor wat zij jegens hertog Jan II misdaan hebben.⁵⁸

Hendrick Rolap.

4 september 1334:

In een akte van notaris van Neynsel betreffende het geschil over de tienden van Heeswijk en Schijndel worden als toponiemen genoemd :o.a "de hele Malberchshove" die zal behoren voor de tienden tot de kerk van Schijndel, als getuigen worden genoemd: Leonius, kapelaan voor dat jaar in Schijndel, Andreas Vallant, Ludewig z.v. Daniel de Aggere (van Dijk), Johannes de Minderbroeder, magister Arnoldus van Bernhese, Johannes Strage, Herman Ghibozoon van Gravia, clericus, Heinricus Snoec, Henricus Spieringszn. en ten slotte "Heinricus Rolap".⁵⁹

In het cijnsboek van 1340 te Middelrode:

nr. 68: Henricus Rolap, van het goed van Joannes van Malberch, 2 nieuwe schellingen; later: de weduwe; betaald 1340 t/m/ 1351.⁶⁰

Helaas wordt de naam van de weduwe niet genoemd.

Voor zijn zoon is mogelijk te houden:

I. Hendrick Rolap, overleden vóór 1388

ca na 8 december 1388:(...post Conceptnis)

Deling nalatenschap wijlen Hendrick Rolap z.v.w. Hendrick Rolap, genoemd worden Nicolaus, Dirck, zijn broers en zijn zus Ida dochter w. Hendrick Rolap echtgenote van Emond Hendrick Roesmont met goed te Heeswijk.⁶¹

3 december 1406:

Een huis in de Vrijheid van St. Oedenrode die was van w. Hendrick Roelap, genoemd worden Art van den Horric z.v.w. Art van den Hildenvenne van Woensel, mr. Jan (van Best) t.b.v., Reynier Scaden, Goyart Andries Handschoenmaker van Rode,. Getuigen Jacob Goes en Peter Best.⁶²

Hendrick huwt ca. 1348 met **Yda Rolap** , geboren ca. 1332 ook genaamd Yda nat. dr. Coel Dirckszn. van Dinther.

Yda is m.i. de natuurlijke dochter van Nicolaus (Cole) van Dinther, zoals uit onderstaande genealogie zal blijken.

---

⁵⁷ SAB RA R 1197 fol. 76.

⁵⁸ Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312 deel I, nr. 702

⁵⁹ H. van Bavel O.Praem. regestenboek van het archief van de abdij van Berne 1134-1400, abdij van Berne, Heeswijk, 1984, nr. 195.

⁶⁰ Martien van Asseldonk: 's Hertogs tienduizend bunders. Het cijnsboek van de hertog voor de Meierij van 's-Hertogenbosch van 1340, 1999.

⁶¹ SAB RA R 1178 fol. 68.

⁶² SAB RA R 1185 blad 152.

Op 3 maart 1423 wordt melding gemaakt van Dirck die Smyt z.v.w. Yda Roelaps, hij wordt genoemd in de zoen van 29 juli 1406, terwijl de in de zelfde akte van 1423 genoemde broeder Coel van Dinther eveneens een nakomeling van Yda is n.l. via haar dochter Christina..

Yda de dochter van Hendrick Rolap en Yda, ook Yda genoemd, is gehuwd met Emond Hendricksz. Roesmont. Bij hun kinderen komen voor Dirck Emondzn. Roesmont eveneens genoemd in de zoen van 29 juli 1406, terwijl de zoon Hendrick Roesmont ook "van Dinther" genoemd wordt.

3 maart 1423:

Broeder Coel van Dinther, derde ordeling van St. Franciscus zoon van wijlen Albert Emontssoen van Erpe en van wijlen Christien dochter van Hendrick Roelap en wijlen Yda Rolaps draagt over aan Gyb van der Voirt z.v.w. Hendrick van Rychoven en aan Art van der Voirt z.v. Henrick van der Voirt z.v.w. Peter Steympel, ten bate van zijn vader, een pacht die Gerit die Moelner en zijn erfgenamen betaalden aan wijlen Hendrick Roelap en Yda Rolaps, volgens de verklaring van Dirck die Smyt zoon van wijlen Yda Roelaps.⁶³

N.B.: Bij de verdeling van de nalatenschap van Hendrick de zoon van Hendrick Rolap wordt Christien niet genoemd zodat zij niet zijn dochter zal zijn, maar een dochter van Hendrick Rolap vermeld tussen 1334 en 1351.

Ca. 1393-1394 verkoopt Christien d.v.w. Hendrick Rolap aan Emont Roesmont land in Heeswijk. Hieruit blijkt dat zij een tijdgenoot is van haar "zuster Yda" gehuwd met Emont Roesmont ⁶⁴

Mogelijk is Yda Rolap een bastaarddochter van Coel Dirckszn. van Dinther de vernoeming van de kinderen met expliciet "Van Dinther" namen zoals Nicolaus en Dirck verwijzen daar naar, zo ook de bovenstaande vermelding van "Broeder Coel van Dinther" de zoon van Christien en Albert Emontszn van Erp.. Daarnaast wordt de zoon van Yda "Dirck de Smyt (van Heeswijk)" genoemd in de zoen van:

ca.29 juli 1406:

Heer Goossen van der Aa, ridder, c.s. namens allen "de natione et consanguinitate van der Aa" verklaart verzoend te zijn met Gerard Barnierssoen c.s. wegens de manslag gepleegd op de persoon van Dirck van Zonne, zoon van w. Dirck Moelneer. Van die verzoening zijn uitgesloten de bloedverwanten, die genoemd worden "Coelkens kijnder" met hun (kinderen?) nageslacht en (kleinkinderen?) "enkerlinge".

op hetzelfde blad volgt:

Walram nat. zn. van Heer Jan van Berlaer, heer van Helmond, Dirck Smyt van Hezewijck, Dirck van Zonne z.v.w. Henrick Hoze, Rover van Bunne Coelkenssoen, Goyart Meeussoen van Helmont en Dirck Roesmont, voor hen en hun mede bloedverwanten van " de natione (stam) et affinitate (verzwagerd = aangehuwd) de Dwynter, verklaren verzoend te zijn met genoemde Gerard Barniers inzake manslag.⁶⁵

Van Hendrick en Yda zijn vijf kinderen bekend:

1 Hendrick Hendrickszn Rolap.

na 8 december 1388:

Verdeeld wordt de nalatenschap van Hendrick z.v.w. Hendrick Rolap door zijn broers Nicolaus en Dirck en zuster Ida gehuwd met Emond Roesmont. Onderstaand volgt een samenvatting van deze verdeling:

1. Ida Rolap ontvangt een erfelijke pacht van 2 mud rog t.l.v. Hendrick Dunbliec op een stuk land gelegen in de parochie van Heeswijk, volgt belendingen met vermelding personen).
2. Emond Roesmont ontvangt een erfelijke pacht van 2 mud rog, de maat van Den Bosch, van en uit een hof en land gelegen in de parochie van Heeswijk ter plaats "aen den Houthem" genaamd

---

⁶³ SAB RA R 1193 fol. 184vo.

⁶⁴ SAB RA R 1180 blad 191.

⁶⁵ SAB RA R 1184 fol. 380.

"de Malberghs Hoeve".

3. Ida Rolap ontvangt een erfelijke pacht van 4 lopens rog, de maat van Den Bosch, van een erf gelegen in de parochie van Heeswijk ter plaatse genoemd " aen dat Ledengraaf". (=Leigraaf een zijtak van de rivier de Aa.)

4. Emond Roesmont ontvangt een erfelijke cijns van 30 gulden van een stuk land gelegen in de parochie van Heeswijk, volgt belendingen met vermelding personen)

Volgt een overdracht van Nicolaus Rolap aan Jan Emondsz. (Roesmont?) door hem erfelijk te bezitten van een pacht van een stuk land gelegen in de parochie van Heeswijk e.z. het erf van Dirck z.v.w. Hendrick Rolap en a.z. de straat strekkende van af en tot op het erf van Dirck Writer, door dezelfde te voldoen. (onder de verplichting van een jaarlijkse pacht te voldoen aan de kerk van Heeswijk en de molen ten Steen.⁶⁶

2 Christien Hendricksdr. Rolap, geboren ca. 1344, zie II-A

3 Nicolaus Hendrickszn. Rolap., geboren ca.1346, zie II-B

4 Dirck Hendrickszn. Rolap. Alias Dirck die Smyt van Hezewyc.

5. Yda Hendricksdr. Rolap, zie II-C

II-A **Christien Hendricksdr. Rolap**, dochter van **Hendrick Rolap (I)** en **Yda Rolap**, geboren ca. 1344, overleden voor dinsdag 22 december 1422.

3 maart 1423:

Broeder Coel van Dinther, derde ordeling van St. Franciscus zoon van wijlen Albert Emontssoen van Erpe en van wijlen Christien dochter van Hendrick Roelap en wijlen Yda Rolaps draagt over aan Gyb van der Voirt z.v.w. Hendrick van Rychoven en aan Art van der Voirt z.v. Henrick van der Voirt z.v.w. Peter Steympel, ten bate van zijn vader, een pacht die Gerit die Moelner en zijn erfgenamen betaalden aan wijlen Hendrick Roelap en Yda Rolaps, volgens de verklaring van Dirck die Smyt zoon van wijlen Yda Roelaps.⁶⁷

N.B.: Bij de verdeling van de nalatenschap van Hendrick de zoon van Hendrick Rolap wordt Christien niet genoemd zodat zij niet zijn dochter zal zijn, maar een dochter van Hendrick Rolap vermeld tussen 1334 en 1351.

1392-1393`

Christien weduwe van Aelbert Emontssoen en haar kinderen Emond, Coel en Yda genoemd met Jan z.v.w. Wijnken Emontssoen. NB slecht leesbaar.⁶⁸

1393-1394:

Christien d.v.w. Hendrick Rolap verkoopt aan Emont Roesmont land in Heeswijk. Hieruit blijkt dat zij een tijdgenoot is van haar "zuster Yda" gehuwd met Emont Roesmont, getuigen: Gerard Berkel en Arnoud Stamelart van der Spanct.⁶⁹

Christien huwt ca. 1359 met **Aelbert Emontszn. van Erp**, hij is overleden vóór 5 februari 1383.

Van Aelbert en Christien zijn vijf kinderen bekend:

1.Emond Aelbertszn. van Erp, zie III.

2. Hendrick Albertszn. van Erp.

---

⁶⁶ SAB RA R 1178 fol. 68.

⁶⁷ SAB RA R 1193 fol. 184vo.

⁶⁸ SAB RA R 1179 blad 495.

⁶⁹ SAB RA R 1180 blad 191.

3. Albert Albertszn. van Erp.

1393-1394:

Albert z.v.w. Albert Emontssoen van Erpe gehuwd met Christien, een huis aan zijn broer Coel en Yda zijn zuster kinderen van w. Albert Emontssoen, getuigen: Gerard Berkel en Arnoud Stamelart van der Spanct.⁷⁰

4. Br. Coel van Dinther z.v. Aelbert van Erp.

1402-1403:

Daniel van den Merendonck z.v.w. Jan verkoopt aan Br. Coel van Dinther z.v.w. Albert Emontssoen een pacht uit goed "ter Merendonck" Vrijdom (Niet af).⁷¹

22 december 1422:

Br. Coel van Dinther, derde ordeling en zijn zuster Yda kinderen van w. Albert Emontssoen en w. Christien en haar kinderen Albert, Claes Yda en Henrck met een hofstad bij "t kerkhof" te Heeswijk. Vermeld wordt verder Jan nat. zn. van w. Wynken Emontsz.

Vervolgens een akte waar bij vermeld Henrick van der Voert met "die Kuerrehave" die Donckerendijk te Heeswijk, verder vermeld Roelof Mertenszn. van Uden en Christien d.v. w Emond z.v.w. Aelbert. betreffende deling kinderen w. Albert Emontszn.⁷²

3 maart 1423:

Broeder Coel van Dinther, derde ordeling van St. Franciscus zoon van wijlen Albert Emontssoen van Erpe en van wijlen Christien dochter van Hendrick Roelap en wijlen Yda Rolaps draagt over aan Gyb van der Voirt z.v.w. Hendrick van Rychoven en aan Art van der Voirt z.v. Henrick van der Voirt z.v.w. Peter Steympel, ten bate van zijn vader, een pacht die Gerit die Moelner en zijn erfgenamen betaalden aan wijlen Hendrick Roelap en Yda Rolaps, volgens de verklaring van Dirck die Smyt zoon van wijlen Yda Roelaps.⁷³

29 juli 1423:

Br. Coel van Dinther z.v.w. Albert Emontsz., derde ordeling van St. Franciscus verkoopt een stuk land te Heeswijk aan Philip die Groot, schoenmaker, Art van der Voert Hendricksz. vernadert. Getuigen: Jan van Berke; en Gozewijn Moedel van der Donck.⁷⁴

12 augustus 1423:

Br. Coel van Dinther z.v.w. Aelbert Emontsz. derde ordeling van St. Franciscus verkoopt te Heeswijk 1/4/ in die beemd van Albert Emontsz. aan Peter Dirck Peterszn. van Hezewyc. Getuigen: Reinier Loden en Jan Loenman.⁷⁵

5. Yda Albertsdr. van Erp.

18 maart 1423:

Yda d.v.w. Aelbert Emontsz. van Erpe geeft land onder Heeswijk aan "die Donckerendyc" in erfpacht aan Alart z.v.w. Jan Spierincx, getuigen: Gerard Scilder en Jan van Berkel..⁷⁶

1393-1394:

Albert z.v.w. Albert Emontssoen van Erpe gehuwd met Christien, een huis aan zijn broer Coel en Yda zijn zuster kinderen van w. Albert Emontssoen, getuigen: Gerard Berkel en Arnoud Stamelart van der Spanct.⁷⁷

---

⁷⁰ SAB RA R 1180 blad 190.

⁷¹ SAB RA R 1183 blad 135.

⁷² SAB RA R 1193 fol. 279, blad 280.

⁷³ SAB RA R 1193 fol. 184vo.

⁷⁴ SAB RA R 1193 fol. 409vo.

⁷⁵ SAB RA R 1193 blad 417.

⁷⁶ SAB RA R 1193 fol. 333=blad 334.

⁷⁷ SAB RA R 1180 blad 190.

II-B Nicolaus Hendrickszn. Rolap., ook genaamd Claes Coelken gnd. Roelaps zn. van Heeswijk, zoon van Hendrick Roelap en Yda Roelap, smid op het Bijstervelt te Helmond, geboren ca.1346,

1381:

4 / 3 ½ denari pagementis de parte sua duorum bonaris sitorum in Angulo inter hereditate Johannes Hospitis et liberorum de Bijstervelt.

Daarna: Hadewigis.⁷⁸

1390: Coelkini faber de Hezewijc poorter van Helmond.⁷⁹

2 oktober 1390:

Vermeld wordt: Coel die Smit van Bijstervelt; Dirck Mersman zoon wijlen Art (zijn schoonzoon); Denken van der Merendonck man van Hadewig dochter Coel. Getuigen waren: Gerard van Uden en Jacob Steenwech.; datum: past fest Remigi.⁸⁰

Colen van Bijstervelt wordt postuum op : 12 juni 1415, 19 nov. 1415, 17 maart 1438 en 5 juli 1438, vermeld te Helmond met diverse belendingen ,o.a. : "die Meye strate"; "achter Dameye", "Sterkens straetken".⁸¹

Van **Nicolaus** en een onbekende vrouw zijn twee kinderen bekend:

1. **[Yda] Claesdr. Roelaps**, geboren uiterlijk 1375. Zij huwt ca. 1390 met **Dirck Mersman**.
2. **Hadewijch Claesdr. Roelaps**, geboren uiterlijk 1375, zie III-B.

II-C **Yda Hendricksdr. Rolap**, dochter van **Hendrick Rolap (I)** en **Yda Rolap**, zij huwt ca. 1375 (?) met **Emont Hendrickszn. Roesmont**.

Emont Hendrickszn. Roesmont was eerder ca. 1350 gehuwd met **N.N.**

1393-1394:

Christien d.v.w. Hendrick Rolap verkoopt aan Emont Roesmont land in Heeswijk. getuigen: Gerard Berkel en Arnoud Stamelart van der Spanct.⁸²

1400-1401:

....onleesbaar z.v.w. Hendrick Rolap een pacht rog aan Emont Roesmont op huis, tuin en land gelegen in de parochie van Heeswijk ter plaatse genaamd "Malberchse Hoeve" te betalen door Jacob Paulus Roverszn. van Vladeracken.⁸³

Van hen zijn drie kinderen bekend;

1. **[Hendrick] Roesmont**, overleden jong.
2. **Jan Roesmont**, geboren ca. 1351, hij huwde ca. 1375 **N.N.**
Van hen zijn vier kinderen bekend:
  1. **Emond**
  2. **Dirck**
  3. **Coel**
  4. **Arnt**
3. **Claes gez. Coel Emont Roesmont**, overleden 1409, hij huwde ca. 1380 **N.N.**
Van hen zijn twee kinderen bekend:

---

⁷⁸ Cijnsboek Helmond 1381, post 45. (bewerkt door Pierre van de Meulenhof en Ludo Boeije)

⁷⁹ Poortersboek Helmond. 1390-1528, fol. 2.

⁸⁰ SAB RA R 1178 fol. 305-305vo.

⁸¹ RHCE; schepenbank Helmond. Inv. nr. 3788, akte nr. 53 en 97, inv. nr. 3791, akte nr. 540 en 608.

⁸² SAB RA R 1180 blad 191.

⁸³ SAB RA R 1182 fol. 75vo=blad 150.

1. **Jan Coel Emont Roesmont**, geboren min. 1384/5, vermeld 1408/9.

2. **Heylwig Coel Emont Roesmont**, gehuwd vóór 1419 met **Jan van Hamvelt**, zwaardveger.

Uit het huwelijk met **Yda Hendricksdr. Rolap** zijn twee kinderen bekend:

4. **Dirck Emont Roesmont**, geboren min. 1378/9, overleden 1452.

Genoemd in de zoen van 29 juli 1406

5 oktober 1402:

Dirck Roesmont met een belofte aan o.a. Dirck van Amerongen (slecht leesbaar blad onderaan.)⁸⁴

1402::

In twee akten betreffende overdracht van twee erven te Boxtel door Boudewijn en Ghevaert van Casteren, belooft Dirck Emont Roesmont van Hezewijc mede.⁸⁵

2 april 1402:(sept post Jubilate):

Dirck Roesmont z.v. Emond Roesmont van Hezewijc belooft Jan Stakenborch z.v.w. Jan Stakenborch 17 gld.⁸⁶

25 maart 1403: (sabbat post Oculi) :

Dirck zoon van Emond z.v.w. Hendrick Roesmont een pacht van 2 lopens rog de maat van Rode op een stuk land genaamd "die Keer" van Nolken Hagens gelegen te Rode ter plaatse "Neynsel", tussen het erf van Jacobus Mertens gen den Kinne(?) ez en ...a.z. verkregen van zijn vader Emond ,heeft hij erfelijk overgedragen aan Arnoldus vanden Broec (slotzin) Testes: Dirk Rover en Arnoud Heym.⁸⁷

N.B.: Zie ook het vermelde bij Hendrick Roesmont van Rode met betrekking tot de vermelding van Neynsel, de Keer en vanden Broec.

ca.29 juli 1406:

Heer Goossen van der Aa, ridder, c.s. namens allen "de natione et consanguinitate van der Aa" verklaart verzoend te zijn met Gerard Barnierssoen c.s. wegens de manslag gepleegd op de persoon van Dirck van Zonne, zoon van w. Dirck Moelneer. Van die verzoening zijn uitgesloten de bloedverwanten, die genoemd worden "Coelkens kijnder" met hun (kinderen?) nageslacht en (klein- kinderen?) "enkerlinge".

op hetzelfde blad volgt:

Walram nat. zn. van Heer Jan van Berlaer, heer van Helmond, Dirck Smyt van Hezewijck, Dirck van Zonne z.v.w. Henrick Hoze, Rover van Bunne Coelkenssoen, Goyart Meeussoen van Helmont en Dirck Roesmont, voor hen en hun mede bloedverwanten van " de natione (stam) et affinitate (verzwagerd = aangehuwd) de Dynter, verklaren verzoend te zijn met genoemde Gerard Barniers inzake manslag.⁸⁸

18 augustus 1446:

Dirck Roesmont z.v.w. Emond Roesmont, Nicolaus Coel en Aert kinderen van w. Jan z.v.w. Emond Roesmont hebben erfelijk overgedragen aan Jan van den Hoernic een stuk beemd gelegen inde parochie van Schijndel ter plaatse genaamd "Wijbosch" en een stuk beemd gelegen in gez. parochie ter plaatse genoemd " Int Waut".⁸⁹

Dirck was gehuwd met **Meyna**.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

---

⁸⁴ SAB RA R 1183 fol.1.

⁸⁵ SAB RA R 1183 fol. 60.

⁸⁶ SAB RA R 1183 fol.140vo.

⁸⁷ SAB RA R 1183 fol.282vo.

⁸⁸ SAB RA R 1184 fol. 380.

⁸⁹ SAB RA R 1216 fol. 108vo.

1. **Roelof Dirk Emondz. Roesmont.**

27 november 1451:

Schepenen verklaren dat Roelof z.v.w. Dirck z.v.w. Emond Roesmont alsmede Marcelis Rolofsz. man en voogd van Christien zijn echtgenote erfelijk hebben overgedragen een cijns van 40 stuiver aan Dirck vander Schueren z.v. Jan vander Schueren, die was van Dirck z.v.w. Emond Roesmont en Meyna zijn echtgenote.⁹⁰

2. **Christijn Dirksdr. Emondz. Roesmont.**

Zij was gehuwd met **Marcelis Roloff**.

5. **Hendrick Emont Roesmont**, geboren na 1380, 1404 geëmancipeerd, overleden 1433, alias van Dynter.

24 april 1405:(quinta post pasche)

Voor schepenen getuigen Henrick van der Voert van Heeswijk en zijn broer Gijb dat Hendrick z.v. Emond Roesmont 6 weken uit de kost was van zijn vader Emond, emancipatie door zijn vader.⁹¹

28 oktober 1415:

Andries Celen Goderts zoens zoen heeft wettelic vercocht Henric Emonts Rozemonts zoen was **van Dynter** zesse lopen rogs tsiaers erfpachts der maten van Helmont uyt enen halve buenre beemts tot Helmont teynden Reynk Havelant e.z. erfnis Henrich van Heersel dat Joffre Belen Schillincs plach te wesen a.z. erfenis dat Jans Duysschen plach te wesen item uyt eenre rille lants tot Helmont in die Vossenstraet e.z. Hermans van Eyndhouts a.z. Art Celen Hein van Stiphout - schepenen Jan vd. Grave - schepenen op Sent Symon en Juden dach 28 oktober (1415), 1414/1420.⁹²

1 juni 1424 (die assumptio):

Henric wilen Emont Roesmonts soen was van Dynter heeft overgegeven etc. Lysbetten synre natuurlijke dochter die hi van Aleyten metten lijve (?) natuurlijke gewonnen ende vercregen hadde een stuc erfs geheiten den wijngart tot Helmont opt nuwe lant e.z. Claes wilen Claes Wyelmans soens + kynder ende voirt aen die gemeynt ende die gemeyn straet aldair welc stuc erfs die voirgs. Henric gecocht ende vercregen hadde van Lenart nat. soen Heer Jans van Pruysen - Jan Snoex - schepenen Tyelman - schepenen die assumptio 1424, 1420/1429.⁹³

1 juni 1424 (die assumtio)

Henric wilen Emont Roesmonts soen heeft overgegeven Lijsbetten twe mander rogs erfpachts te gelden dat een mander uyt enen halven buynre beempts ende dat ander mander uyt enen voirs. halven buynre beempts ende noch uyt eenre zille lants aen die vossenstraet welc twe mander Henric voirtijds gecocht ende vercregen hadde van Andries wilen Celen (?) Godarts soens soen - Jan Snoex - schepenen Tyelman - schepenen die assumptio 1424, 1420/1429.⁹⁴

28 maart 1425:n.st.

Lenart nat. sn. Heren Jans van Pruysen was heeft erflic vercocht Henricken wilen Emont Roesmont soen was van Dinter een stuc erfs geheiten den wijngart gelegen tot Helmont opt nuwelant e.z. Claes Claes Wyelmans + k'n. voirt alomme aen die gemeynt ende die gemeyn straet. Chijns twe aude groet diemen der stat van Helmont jairlix dair uyt sculdich is Andries -

---

⁹⁰ SAB RA R 122 fol. 9.

⁹¹ SAB RA R 1184 fol. 119vo, Brabantse Leeuw jg. 11, 1962 Emancipatie Den Bosch, blz. 31.

⁹² RHCE toegangsnr. 3788, akte nr. 91..

⁹³ RHCE, toegangsnr. 3789 akte nr. 491.

⁹⁴ RHCE, toegangsnr. 3789 akte nr. 492.

schepen W. Eyndhouts - schepen 28 maart 1424 (?), 1420/1429.⁹⁵

27 mei 1428:

Henric wilen Emont Roesmonts soen heeft overgegeven etc. Janne wilen Willem Sweerts soen een stuc erfs geheiten den wijngart gelegen tot Helmont opt nuwe lant e.z. erf Claes Claes Wyelmans soens was + k'n. voert alomme aen die gemeynt ende die gemeyn straet aldair welc stuc Henric voirtijds gecocht ende vercregen hadde van Lenart nat. soen Heren Jans van Pruyssen. W. Eyndhouts - schepen Wouter van den Rullen - schepen 27 mei 1428, 1420/1429.⁹⁶

Hendrick had een buitenechtelijke relatie met **Aleyt**.

Van hen is een dochter bekend:

1. Lijsbeth,

29 juni 1433:

Aert die Becker z.v.w. Aert die Becker, weduwnaar van Elisabeth zijn echtgenote buitenechtelijke dochter van w. Hendrick z.v.w. Emond Roesmont, het vruchtgebruik hem toekomend in een erfelijke cijns van 40 stuivers te ontvangen van Aert van Zochel gegeven Jan z.v.w. Nicolaus gez. Cole z.v.w. Emond Roesmond.

Jan van Hamvelt, zwaarddrager, een erf. pacht van 115 bunder beemd gelegen in de Parochie van Schijndel ter plaatse genaamd "die Malberchsche Hoeve" overgedragen aan zijn dochter Aleyt, Jan van Hamvelt verwerft het voorgenoemde.

Ida Aerts en Jan Swalmarts man en voogd van Aleyt zijn echtgenote dochter van Aert en w. Elisabeth, dragen over een erf. cijns van 15 stuivers aan Dirck z.v.w. Emond Roesmond.

Genoemde Jan (van Hamvelt) treedt op namens Aert, Hendrick en Geertruid, minderjarig in genoemde overdracht aan Dirck voornoemd.⁹⁷

zij huwde uiterlijk ca. 1417 met **Aert die Becker**.

Van hen zijn vijf kinderen bekend.

1 Aleyt die Becker.

Aleyt was gehuwd met **Jan Swalmart**.

2 Ida die Becker.

3 Aert die Becker.

minderjarig 29 juni 1433.

4 Hendrick die Becker.

minderjarig 29 juni 1433.

Hendrick trouwt (kerk) voor 1442 met **Corstijn Sterkens**.

5 Geertruid die Becker.

minderjarig 29 juni 1433.

Geertruid trouwt (kerk) voor 1447 met **Hendrick Venmans**.

III-A **Emond Aelbertszn. van Erp**, zoon van **Aelbert Emontszn. van Erp (II-B)** en **Christien Hendricksdr. Rolap**, is overleden voor dinsdag 22 december 1422.

zie ook bij Br. Claes van Dinther.

---

⁹⁵ RHCE, toegangsnr. 3789, akte nr. 598)

⁹⁶ RHCE, toegangsnr. 3789, akte nr. 854.)

⁹⁷ SAB RA R 1203 fol. 209.

9 september 1384:

Emondus gnd. Aelbrechts soen vernaderde erfgoederen in Erp, aan Arnoldus van Gunterslaer verkocht door Goeswinus Emonts soen, de ander week en droeg over aan Wijnkinus gnd. Emonts soen.⁹⁸

Van Emond en een onbekende vrouw is een kind bekend:

1 **Christien Emondsdr. van Erpe..**

III-B. Hadewijch Claesdr. Roelaps, dochter van Nicolaus Hendrickszn., geboren uiterlijk 1375.

20 september 1453:

Hadewijch dochter van wijlen Claes (Coelken) Rolipss van Hezewijc, weduwe van Daniel van der Merendonc vermeld met haar zoons Claes en Jan, en haar kleinzoons Jan en Andries zoons van wijlen Henrick Daniels van der Merendonc, te (Aarle) Rixtel. Getuigen: Jan Monix en Nicolaas Spierinck.⁹⁹

Hadewijch was gehuwd met **Daniel van der Merendonc**, zoon van **Jan Gerits van der Merendonc**.

Van hen zijn vier kinderen bekend:

1. **Claes (Coelken) Danielszn. van der Merendonc**, schepen van Mierlo 144,1445. Hij huwt vóór 1453 met **Heilwich Peter Dappers**.

26 april 1452:

Vermeld wordt: Claes (Coel) Danielss vander Merendonc man van Heilwich Peter Dapper; Goyart Janss van Betmeer.¹⁰⁰

2. **Jan Danielszn. Van der Merendonc**.
3. **Hendrick Danielszn. Van der Merendonc**. Zie IV
4. **Andries Danielszn. Van der Merendonc**.

IV Hendrick Danielszn. van der Merendonc, zoon van **Daniel van der Merendonc en Hadewijch Claesdr. Roelaps**. Hij huwt ca. 1430 met **Jutta van de Weyer**.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

1. **Jan Hendrickszn. van der Merendonc**, te Mierlo.
2. **Andries Hendrickszn. van der Merendonc**, te Deurne.

---

⁹⁸ SAB RA R 1177 fol. 149vo.

⁹⁹ SAB RA R 1452 fol. 347vo.

¹⁰⁰ SAB RA R 1223 fol. 70.

Coelkens Kinder en de tweede Gelders/Brabantse oorlog mei 1385-23 oktober 1390:

Wie de Coelkens Kinder precies zijn is niet duidelijk het lijkt erop dat zij kinderen zijn van Coel Colesz. van Dinther bij zijn huisvrouw Aleyt. De reden waarom zij voorkomen in de schoutsrekeningen laat zich raden. Zij worden, in de periode juni/juli-september 1386, gezocht om te verschijnen voor hertogin Johanna van Brabant o.a. op de Hof te Sanbeek terwijl zij, na aanwezig te zijn geweest in het land van Cleve, daarna verblijven bij Wenemar van Kuyc te Grave en worden vijanden van Brabant genoemd.

De missie naar Grave wordt belangrijk genoeg geacht zodat de schout Paulus van Haastrecht zelf samen met Dirck den Rover naar Grave gaat.

In de zelfde periode wordt de zuster van Coelkens Kinder (Mechteld of Luytgart) door de Vorster (gerechtsdienaar) van Oss gedurende 22 weken te eten gegeven en gedurende een halfjaar nog van toespijken voorzien. Ook de moeder van Coelkens Kinder (Aleyt) wordt door Jan Stempel de Vorster van Oisterwijk de kost gegeven gedurende een jaar en 15 weken. De moeder en de zuster van Coelkens Kinder waren begin februari 1386 door de knapen van de drossaard en de schout (Paulus van Haastrecht) te Helmond gevangen genomen doch door Jan van Helmont (=Jan van Berlaer Heer van Helmond) overgenomen. Paulus van Haastrecht stuurde een bode naar de hertogin te Kamerijk om het haar uit te leggen.

Het kasteel van Grave

Onderstaand het verslag in de schoutsrekeningen:

dec. 1384-juni 1385. (na mei 1385-febr. 1386)

item doe COELKENS kinder moeder ende suster des dross.(aerts) knapen ende des scouthet (Paulus van Haastrecht) tot Helmont ghevangen hadden ende hen JAN VAN HELMONT (Jan van Berlaer heer van Helmond) die weder nam die dross. minre vrouwe dat na ghesterven/ghesternen (?) tot Cameric hoe dat gheschiet was sinen bode dair ridende tot terghelde iii gulden val. iiii lb. x s.

item dair na doe miin vrouwe weder van Cameric comen was miin vrouwe den scouthet ontboeden dat hij JAN VAN HELMONT weder anden sinen seysoerde (vasthouden) des dien scouthet niet durven en dorst na dat de selve ghelegghen waren ende reet indie weke voer papenvastelavont (19 febr.) tot Brusel bi minre vrouwe om haer te onderseggen hoe dat JAN VAN HELMONT een doede hant (een recht op successierechten) in minre vrouwen lande af ghewonnen hadde, dat hien niet seysoeren (vasthouden) en dorste bij enghene eer die hant minre vrouwe weder over was vii daege ut vrede ....binnen xv gulden val. xxii lb. x s.

item den messagier die den scouthet den brief bracht enen auden sc. val. xl s.

item die scouthet bi bevele miinre vrouwe xiiii nacht na groet vastelavent (19 febr.) weder tot Brusel ghereden dat JAN VAN HELMONT siin betoene (bewijs) brenghen soude ende siin brieve vander saken was vi daege ut vrede xiii gulden maken xix lb. x s.¹⁰¹

febr. 1386-juli 1386:

item bi vrinde Rade die Jan den scoutheit vander Masen verbodighen (berichten) pleghen teduen soe heeft Jan bi aen brenghen haers ghededincht (onderhandeling) met enen man in den lande van Cleve gheseten daer COELKENS KINDER te herberghen pleghen dat hise brenghen sal in schoutheitlant vander Masen oft dat hij metten enen kyven (beraadslagen) sal ende slaven doet ende dweylcke hij hir af dese dedinghe (onderhandeling) ghaf hem die scoutheit xii gulden tot teerghelde maken xviii lb.

item die vorster van Os Muelken (?) van COELKENS KINDER suster die hij xxii weken ghehauden heeft dat hij hoere teten ghegheven heeft voer hoere cost xii gulden maken xviii lb.

item so heeft hise ghehauden een half jaer van toespysen dat sij hoers selfs broet at reKent hij vi gulden maken ix lb.

item Jan Steimpel die vorster van Oesterwyc heeft COELKENS KINDER moeder ghehauden ende cost ghegheven een jaar ende xv weken van hoer coste xl francken maken lxxii lb.¹⁰²

juli 1386-december 1386:

item des anderen dachs in september (1386) Wellini (?) aen miinre vrouwen gheseyndt want COELKENS KINDER ghevanghen waren om miinre vrouwen daer af Wammaer van Cuyc te sturen daer .... ghelevert....ii gulden maken iiilb.

item die scoutheit totten Grave van Wemmaer van Cuyc ghereden met Heren Dideric den Rover ende met miinre vrouwen mannen van leen om COELKENS KINDER te eyschen tot miinre vrouwen behoef over te richten doe sij opten hof te Sanbeke waren verteerde met den goeden luden xii lb.¹⁰³

Hertogin Johanna van Brabant

¹⁰¹ ARAB, schoutsrekening inv. nr. 2780; website Henk Beyers nr. 003.1.1.9.

¹⁰² ARAB, schoutsrekening inv. nr. 2782; website Henk Beyers nr. 005.1.3.10, 005.1.3.11.

¹⁰³ ARAB, schoutsrekening inv. nr. 3015b; website Henk Beyers nr. 006.1.3.9.

Wat speelde zich in deze tijd op het strijdtoneel af.¹⁰⁴

Tussen Johanna van Brabant en Willem hertog van Gelre was nog oud zeer betreffende de heerlijkheid Millen en de steden Gangelt en Vucht. Hij trachtte in mei 1385 door bemiddeling van Albrecht van Beieren/Holland (zijn schoonvader) deze terug te krijgen. Zijn aanspraken werden door Johanna van de hand gewezen waarop de vijandelijkheden tussen beiden uitbrak. Willem van Gelre mobiliseerde op 1 september 1386 zijn troepen en verklaarde op 14 september Brabant officieel de oorlog. Om haar belangen veilig te stellen stuurde Johanna haar troepen in oktober 1386 naar 's-Hertogenbosch en Grave. Grave was voor haar van belang vanwege de ligging aan de Maas tegenover het rijk van Nijmegen van hertog Willem. Echter toen de troepen bij Grave kwamen bleek de stad reeds bezet te zijn met troepen van hertog Willem met toestemming van Wenemar van Cuyk. De stad Grave werd door de Brabanders, gedurende twintig dagen¹⁰⁵, belegerd echter zonder succes. De schermutselingen duurden onverminderd voort en in juni 1387 kwam een bestand tot stand door bemiddeling van graaf Albrecht van Beieren/Holland na aandringen van de koning van Frankrijk..

Kort voor de belegering Van Grave stuurde Hertogin Johanna in september 1386 haar schout naar Grave en werd wederom een poging gedaan Coelkens Kinderen te laten verschijnen voor Vrouwe Johanna en wel op de hof te Sanbeke. Te Sambeek heeft een kasteel gestaan genaamd Hatendonk of Houtendonk.

Het vermoeden is dat Wenemar van Cuyk geen gevolg zal hebben gegeven tot uitlevering gezien het verder verloop met Coelkens Kinder en de belegering kort daarop in oktober van Grave.

Hertog Willem had op 14 september 1386 Brabant de oorlog verklaard, zodat het bezoek van de schout aan Grave vóór die datum plaats gevonden moet hebben.

Het is niet uit te sluiten dat Coelkens Kinder na het beleg van Grave, ca. november 1386, uit de stad zijn weggegaan, er werd wel gezegd dat zij gevangen waren, maar dat kan betekenen dat de schout dacht dat ze daar nu vast zaten, maar gezien het feit dat ze Gelders gezind waren lijkt dat niet erg waarschijnlijk dat Wenemar van Cuyk hen gevangen had genomen. Ze duiken later op in Brabant (Schijndel en Veghel), wellicht eerder in Dinther, maar daar over later meer.

De hertog van Gelre, mogelijk door de koning van Engeland opgeruid, stelde verzending van de brieven tot goedkeuring van de vrede uit. De wapenstilstand was op Paasdag 1388 ten einde gelopen zonder dat de hertog de vrede bevestigde. In 's-Hertogenbosch hield men een bijeenkomst tot het bijleggen van de geschillen welke mislukte. Men besloot in de Raad van de hertogin vervolgens een algemene heervaart uit te schrijven, om de stad Grave in te nemen en het leger vertrok in de maand juni 1388 en belegerde de stad Grave opnieuw. De heer van Cuyk had met hulp van Gelre de vesting versterkt en opnieuw mislukte de Brabantse belegering. De Brabanders probeerden een brug over de Maas te bouwen, maar de Geldersen verwoestten de brug voordat hij voltooid was. Ravenstein werd versterkt met Brabantse soldaten.(zie afb.)

Besloten werd een verrassingsaanval op Nijmegen uit te voeren. Op 29 juli 1388 werden via de Staaij, een doorwaadbare plaats bij de plaatsen Ravenstein en Niftrik, in het geheim in één dag 10.000 soldaten overgebracht van de Brabantse naar de Gelderse oever van de Maas. De troepen gingen echter plunderen in de plaatsen Niftrik, Wijchen, Hernen en Balgoy. De hertog geallarmeerd wist als reactie daarop 300 ruiters en 400 burgers op de been te brengen. Op 30 juli 1388 bij het krieken van de dag wisten de Geldersen de Brabanders, die nog slaapdronken waren van de buitgemaakte drank, te overvallen. Er ontstond paniek in het kamp en dit leidde tot een stormloop op de doorwaadbare plaats. Vele soldaten, slapend in hun wapenuitrusting, verdronken in de rivier of werden vertrapt of door de Gelderse ruiters en boogschutters afgeslacht. Na de slag, die slechts twee uur geduurd had, telde men aan Brabantse zijde 1200 verdronken manschappen, 3000 gesneuvelden en meer dan 5000 krijgsgevangenen, waaronder Brabantse edelen. De Geldersen hadden ruim 100 man te betreuren. Het beleg van Grave werd door de Brabanders opgeheven.

---

¹⁰⁴ Vele kronieken vermelden op hun manier de strijd. Zoals b.v. Mr. Johan Hendrik van Heurn; Historie der stad en Meyerye van 's-Hertogenbosch etc. Utrecht, J van Schoonhoven MDCCLXXVI (1776). J.Cunen beschrijft in zijn boek: Geschiedenis van Oss, 1932 op de blz. 25-29 het conflict uitstekend. LXI-LXXIV.I.A. Nijhof: Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland, 1839, blz. J.A. Coldewey, De Heren van Kuyck 1096-1400, blz. 190 e.v. Wikipedia Hier alleen beknopt voor zover van belang in dit opstel.

¹⁰⁵ V. Eads, J.Rogers Clifford (red): The Oxford encyclopedia of Medieval Warfare en Military Technology. Oxford Pres, Oxford (2020) blz. 218. (geraadpleegd 9 juni 2020).

Soldaten van Brabant trekken Ravenstein binnen 1388¹⁰⁶

Na de bovenvermelde nederlaag van de Brabanders, verzamelde de hertog Van Gelre een krijgsmacht en verwoeste veel plaatsen zoals Boxtel, Oosterwijk, Hilvarenbeek, Oorschot en Gestel. Daarna trok hij door het land van Hoorne en kwam met rijke buit aan te Roermond en keerde terug naar Nijmegen.

De hertogin terug gekomen in Brussel bracht een nieuw leger op de been en verdeelde de troepen over Os, Lith, Herpen en andere plaatsen aan de Maas gelegen, om het land tegen nieuwe aanvallen te behoeden.

De Franse koning Karel VI en met daarbij de steun van de hertog van Bourgondië Filips de Stoute, had hertogin Johanna, zijn nicht, in de strijd financieel gesteund en bracht nu een leger van 100.000 man op de been om de hertog van Gelre, door wie hij zich beledigd voelde door de uitnodiging van een persoonlijk duel, te bestrijden. De Franse veldtocht begon in september-oktober 1388. Het leger strandde echter, na een moeizame tocht door de Ardennen, ten zuiden van Roermond, in Opper-Gelre. Door de regenrijke nazomer waren de tenten van de Fransen drijfnat en de levensmiddelen bedierven door het vocht.

De jonge hertog Van Gelre, Willem, wist van geen ophouden, maar door tussenkomst van Willem van Gulik, zijn vader, wist deze laatste op 12 oktober 1388 na onderhandelingen met de koning van Frankrijk tot een verdrag te komen. De hertog bood zijn verontschuldigen aan waarmee de Franse eer was gered. Afgesproken werd dat vóór 24 juni 1389 wederzijdse aanspraken geregeld moesten worden. De stad Grave moest aan de koning overgegeven worden en dat Wenemar van Cuyk of zijn zoon daarmee als van ouds mee beleend zou worden door de hertogin. Ter zelfde tijd verklaarde de hertogin verzoend te zijn met de hertog van Gelre en zijn helpers. In het bijzonder Frederik van Meurs, Wenemar van Cuyk en Jan zijn zoon. Het duurde nog tot 23 oktober 1390 eer het verdrag tussen Brabant en Gelre tot stand kwam.

Waar in die tijd Coelkens Kinderen verbleven is niet bekend, waren zij in Grave gebleven of toch uit die stad weg getrokken? We horen verder niets van hen tot dat in de schoutsrekeningen weer vermeldingen opdoken

---

¹⁰⁶ Kroniek van Froissart. MS Ludwig XIII 7, fol. 318.

1 april 1392-12 augustus 1392.

item gegeven drie heymeliken vrienden van verbodigen (berichten) om COELKENS KINDER te crigen xii gulden.¹⁰⁷

24 augustus 1393:

OSSE

Dit is dat uytgeven MODELS VANDER DONC voirs. binnen den tide voirscreven inden irsten den **hangdieve** doen hi HEINKEN VANDEN DIJC van Litoyen **gecoert** hadde ende doen si gericht souden hebben over METKEN VAN DEVENTEREN te samen van hoeren cost ende loen ii gulden item op **Bartholomei** doen den scoutheit vanden Bosch verboedt was dat mijnre vrouwen viande te gader warenom tlant te stoten daer op ghehouden ii dage metten goeden luden verteert iiiii gulden **idem den hangdieve van enen gericht over EMONT VAN DYNTER ii gulden**

Dits ontfaen MODELS VANDER DONC SCOUTHEIT VANDER MASEN binnen den tide voirscreven

OSSE

inden irsten van **EMONDS goede VAN DYNTER** daer over **gericht was** daer af ontfaen biden scoutheit vanden Bosch (bedrag niet ingevuld)¹⁰⁸

Gezien het vermelde in 1392 voor het betalen van een vergoeding om Coelkens Kinder te krijgen, is het mogelijk dat het vonnis en veroordeling van Emont van Dynter te maken zou kunnen hebben met Coelkens kinder. Wellicht hebben ze er 1 kunnen vangen, gezien het vermelde hierna blijven er nog anderen buiten schot.

6 januari 1406(6)-9 oktober 1406:

ontfaen van Herman Mathijs soen van Scyndel om dat KOELKENS KINDER die viant syn des lants van Brabant perde die sy in Brabant genomen hadden heymelic in Hermans schuer voirs. gebracht hadden doen hi inden lande van Herpen woende ende dair Herman voirs. niet af en wiste dair af gebetert om ii cronen.

eerst van Belen Donscouts van Vechel om dat hoir Heynken Liben soen doe over gericht wairt bedragen (lees: bedrogen) hadde ende dair hi op starf dat sy geweest hadde mit Heynken voirs. tot Keeldoncs (sic) kinderen voirs. die viande zijn des lands van Brabant ende bad KOELKENS KINDER voirs. dat sij die van Erpe bornen (branden) wouden ende daer nam sij eenen brief van KOELKENS KINDER ende hingken tot Erpe aen die kerc doer daer af gebetert om dat sij een weduwe was ende hoir goed geerft was om 11c gelres gulden maken xc vrancrijs cronen.

Uit deze vermeldingen blijkt dat zij toch in Schijndel en mogelijk in Veghel zijn geweest.

noch gegeven enen heymeliken knecht die mi verbodige plegt te doen van KOELKENS KINDER die viande zijn des lands van Brabant j croen.

noch gegeven iii mannen uten lande van Gelre die mi heymeliken verbodighe plegen te doen om KOELKENS KINDEREN ende anders des lands vianden van Brabant te crigen-te teerghelede iii cronen.¹⁰⁹

De conclusie kan getrokken worden dat Coelkens Kinderen de kant van Gelre hadden gekozen in de schermutselingen met Brabant. Dat zij bij de verzoening van juli 1406 derhalve uitgesloten werden zal hier niet vreemd aan zijn.

ca.29 juli 1406:

Heer Goossen van der Aa, ridder, c.s. namens allen "de natione et consanguinitate van der Aa" verklaart verzoend te zijn met Gerard Barnierssoen c.s. wegens de manslag gepleegd op de persoon van Dirck van Zonne, zoon van w. Dirck Moelneer. Van die verzoening zijn uitgesloten de bloedverwanten, die genoemd worden "Coelkens kijnder" met hun (kinderen?) nageslacht en (klein-kinderen?) "enkerlinge" ¹¹⁰

---

¹⁰⁷ ARAB, inv. nr. 2793; website Henk Beyers nr. 017.1.5.4.

¹⁰⁸ ARAB, schoutsrekening inv. nr. 2796, website Henk Beyers nr. 022.1.2.12 en 022.1.1.5.

¹⁰⁹ ARAB, schoutsrekening inv. nr. 12991; website Henk Beyers nr.075.2.4.11, 075.2.4.12, 075.2.5.7.

¹¹⁰ Volgens het Middelnederlandsch handwoordenboek van J. Verdam, 1932, blz. 165:Enkel = "Enincline"= kleinzoon.

op hetzelfde blad volgt:

Walram nat. zn. van Heer Jan van Berlaer, heer van Helmond, Dirck Smyt van Hezewijck, Dirck van Zonne z.v.w. Henrick Hoze, Rover van Bunne Coelkenssoen, Goyart Meeussoen van Helmont en Dirck Roesmont, voor hen en hun mede bloedverwanten van " de natione (stam) et affinitate (verzwagerd = aangehuwd) de Dynter, verklaren verzoend te zijn met genoemde Gerard Barniers inzake manslag.¹¹¹

Genoemde personen zullen allen in enig verband staan met een Heer Dirck van Dynter, ridder, wiens dochter Johanna reeds in het eerste kwart van de 14e eeuw gehuwd was met Heer Lodewijk van Berlaer, de grootvader van Heer Jan van Berlaer en Heer van Helmond in het genoemde jaar.

Omdat gesproken wordt van bloedverwanten van Dirck van Zonne zoon w. Dirck Moelneer zou deze Dirck mogelijk een halfbroer zijn van Elisabeth gehuwd met Gerard vander Aa en van Johanna gehuwd met Lodewijk van Berlaer en van Nicolaus (Cole) van Dinther.

Dirck Moelneer is dan mogelijk een natuurlijke zoon van Dirck van Dinther.

Walraven van Helmont was de natuurlijke zoon van Jan van Berlaer bij Hillegonda de Roever dochter Edmond de Roever en Aleid van Vlockhoven, non in het adellijk convent van Hooydonk.

---

¹¹¹ SAB RA inv. nr. R 1184 fol. 380. Spiering, 1984, blz. 259.